

พระราชกฤษฎีกา

ว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร

พ.ศ. ๒๕๕๓

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓

เป็นปีที่ ๕๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๑๑๕
แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับ
การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๕ ของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๕๓”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๔๑ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

มาตรา ๔ ในพระราชกฤษฎีกานี้

“เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน ประมง เลี้ยงสัตว์และเกษตรกรรมประเภทอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

“กลุ่มเกษตรกร” หมายความว่า กลุ่มเกษตรกรที่จดทะเบียนจัดตั้งตามพระราชกฤษฎีกานี้

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกกลุ่มเกษตรกร

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการดำเนินการกลุ่มเกษตรกร

“ข้อบังคับ” หมายความว่า ข้อบังคับของกลุ่มเกษตรกร

หมวด ๑ การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร

มาตรา ๕ บุคคลผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักจำนวนไม่น้อยกว่าสามสิบคน และมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาจร่วมกันจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรตามพระราชกฤษฎีกานี้ได้

สมาชิกต้องเป็นบุคคลที่บรรลุนิติภาวะแล้ว และมีกิจการหรือภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่ที่กลุ่มเกษตรกรนั้นดำเนินการอยู่

มาตรา ๖ ทุนของกลุ่มเกษตรกรให้แบ่งเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่ากัน สมาชิกแต่ละคนต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นแต่ไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมด และสมาชิกมีความรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าหุ้นที่ตนถือ

ในการชำระค่าหุ้น สมาชิกจะนำค่าหุ้นหักกลบลบหนี้กับกลุ่มเกษตรกรไม่ได้

มาตรา ๗ การจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร ให้ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกไม่น้อยกว่าเจ็ดคนเป็นผู้ก่อการยื่นคำขอต่อนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดแห่งท้องที่ที่จะจัดตั้งตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด พร้อมร่างข้อบังคับของกลุ่มเกษตรกรจำนวนสี่ฉบับ บัญชีรายชื่อของผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิก และสำเนารายงานการประชุมของผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกเพื่อจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรหนึ่งฉบับ

เมื่อนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดได้รับคำขอพร้อมร่างข้อบังคับแล้วเห็นว่าการจัดตั้งเป็นไปตามมาตรา ๕ และคำขอจดทะเบียนมีเอกสารครบถ้วนถูกต้องตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดรับจดทะเบียนและออกใบทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร

กรณีนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดเห็นว่ารายการที่เกี่ยวกับคำขอหรือรายการในข้อบังคับที่แนบมากับคำขอไม่ถูกต้องครบถ้วน ให้นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดสั่งให้ผู้ก่อการแก้ไขหรือดำเนินการให้ถูกต้องหรือส่งเอกสารให้ครบถ้วนได้

กรณีนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดไม่รับจดทะเบียน ให้แสดงเหตุผลโดยแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ก่อการทราบโดยไม่ชักช้า

ผู้ก่อการมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรี โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการไม่รับจดทะเบียน ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์และแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ก่อการทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันรับอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๘ ข้อบังคับอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อ
- (๒) วัตถุประสงค์
- (๓) ที่ตั้งสำนักงาน
- (๔) ทุนซึ่งแบ่งเป็นหุ้น มูลค่าของหุ้น การชำระค่าหุ้น การโอนหุ้น การขายคืนค่าหุ้น การเพิ่มทุน และการลดทุน
- (๕) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินการ การบัญชี และการเงิน
- (๖) คุณสมบัติของสมาชิก วิธีรับสมาชิก การขาดจากสมาชิกภาพ ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก
- (๗) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประชุมใหญ่
- (๘) การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ การประชุมและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ
- (๙) การเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการ
- (๑๐) การแต่งตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้จัดการ

มาตรา ๙ ในกรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ ให้กลุ่มเกษตรกรนำข้อบังคับซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมมาจดทะเบียนต่อนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่มีมติและให้นำมาตรา ๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๒
การดำเนินการ

มาตรา ๑๐ กลุ่มเกษตรกรมีอำนาจปฏิบัติการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินการผลิต การค้า การบริการ และดำเนินการธุรกิจอื่นๆ เพื่อประโยชน์ของสมาชิก
- (๒) จัดให้มีสวัสดิการหรือการสงเคราะห์แก่สมาชิกและครอบครัว
- (๓) ให้บริการต่างๆ แก่สมาชิก โดยเรียกหรือไม่เรียกค่าตอบแทน
- (๔) ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สมาชิก
- (๕) ร่วมทุนในการประกอบกิจการกับกลุ่มเกษตรกรอื่น
- (๖) รับฝากเงินประเภทออมทรัพย์หรือประเภทประจำจากสมาชิกหรือกลุ่มเกษตรกรอื่นตามระเบียบที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

(๗) ให้กู้ ให้สินเชื่อ ให้ยืม ให้เช่า ให้เช่าซื้อ โอน รับจำนองหรือรับจำนำซึ่งทรัพย์สินแก่สมาชิกหรือของสมาชิก

(๘) จัดให้ได้มา ซื้อ ถูกรวมสิทธิ์หรือทรัพย์สิน ครอบครอง กู้ ยืม เช่า เช่าซื้อ รับโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ จำนองหรือจำนำ ขายหรือจำหน่ายด้วยวิธีอื่นใดซึ่งทรัพย์สิน

(๙) กระทำกิจการอื่นใดที่เกี่ยวกับหรือเกี่ยวเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มเกษตรกร โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

การดำเนินกิจการตาม (๕) (๗) และ (๘) จะต้องจำกัดอยู่ในวงเงินที่นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดเห็นชอบ

มาตรา ๑๑ การรับเงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินจากทางราชการ หน่วยงานของต่างประเทศหรือบุคคลอื่นใด ถ้าการให้เงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินนั้นกำหนดไว้เพื่อการใด ให้ใช้เพื่อการนั้น ถ้ามิได้กำหนดไว้ ให้จัดสรรเงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินนั้นเป็นทุนสำรองของกลุ่มเกษตรกร

มาตรา ๑๒ ให้กลุ่มเกษตรกรมีคณะกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนและไม่เกินสิบห้าคน ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก ตามวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ

คณะกรรมการต้องดำเนินการตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบของกลุ่มเกษตรกร และมติที่ประชุมใหญ่ รวมทั้งระเบียบและคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์

ให้คณะกรรมการเป็นผู้ดำเนินการและเป็นผู้แทนของกลุ่มเกษตรกรในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้ คณะกรรมการจะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคน หรือผู้จัดการทำการแทนก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๑๓ ห้ามมิให้บุคคลซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นหรือทำหน้าที่กรรมการหรือผู้จัดการของกลุ่มเกษตรกร

(๑) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริต

(๒) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ องค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชน ฐานทุจริตต่อหน้าที่

(๓) เคยถูกให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการหรือมีคำวินิจฉัยเป็นที่สุดให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการตามมาตรา ๒๗ (๔)

(๔) เคยถูกที่ประชุมใหญ่ของกลุ่มเกษตรกรมีมติให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการเพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่

(๕) เป็นบุคคลล้มละลาย

มาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการจัดให้มีทะเบียนสมาชิกและทะเบียนหุ้นตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด เก็บรักษาไว้ที่สำนักงานของกลุ่มเกษตรกร เพื่อตรวจสอบได้

มาตรา ๑๕ ให้กลุ่มเกษตรกรมีผู้ตรวจสอบกิจการคนหนึ่งหรือหลายคน ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอก ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับ เพื่อทำการตรวจสอบกิจการของกลุ่มเกษตรกรและทำรายงานการตรวจสอบเสนอต่อที่ประชุมใหญ่

มาตรา ๑๖ ให้ผู้ก่อการตามมาตรา ๗ ร่วมกันจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกภายในสามสิบวันนับแต่วันรับทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการและผู้ตรวจสอบกิจการ การประชุมใหญ่สามัญครั้งต่อไป ให้คณะกรรมการเรียกประชุมภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีของกลุ่มเกษตรกรปีละหนึ่งครั้ง

มาตรา ๑๗ เมื่อมีเหตุอันสมควร คณะกรรมการจะเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้

ในกรณีดังต่อไปนี้ให้คณะกรรมการเรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่

(๑) ได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ

(๒) ปรากฏหรือทราบว่าคุณสมบัติของกรรมการคนหนึ่งหรือสองคนของจำนวนหุ้นที่ชำระแล้ว

(๓) ได้รับคำร้องขอของสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ซึ่งได้เข้าชื่อกันทำหนังสือร้องขอต่อคณะกรรมการให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ

ถ้าคณะกรรมการไม่เรียกประชุมใหญ่วิสามัญตามวรรคสอง ให้นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดมีอำนาจเรียกประชุมใหญ่วิสามัญได้ภายในระยะเวลาตามที่นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดเห็นสมควร

มาตรา ๑๘ การประชุมใหญ่ของกลุ่มเกษตรกรต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมใหญ่ สมาชิกอาจมอบอำนาจเป็นหนังสือให้สมาชิกอื่นมาประชุมแทนตนได้ แต่ผู้รับมอบอำนาจนั้นจะรับมอบอำนาจเกินสามรายไม่ได้

มาตรา ๑๙ ในการประชุมใหญ่ของกลุ่มเกษตรกร ถ้าสมาชิกมาประชุมไม่ครบองค์ประชุม ให้นัดประชุมอีกครั้งหนึ่งในสิบสี่วันนับแต่วันนัดประชุมครั้งแรก ในการประชุมครั้งหลังนี้มีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดหรือไม่น้อยกว่าสามสิบคนให้ถือเป็นองค์ประชุม เว้นแต่เป็นการประชุมใหญ่วิสามัญที่สมาชิกร้องขอให้เรียกประชุมตามมาตรา ๑๗ วรรคสอง (๓)

มาตรา ๒๐ สมาชิกคนหนึ่งแม้จะถือหุ้นจำนวนเท่าใดก็ตาม ให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมใหญ่ให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้ ให้ถือคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม

- (๑) การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ
- (๒) การควบกลุ่มเกษตรกร
- (๓) การเลิกกลุ่มเกษตรกร
- (๔) การอื่นใดที่ข้อบังคับกำหนดให้ถือคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม

มาตรา ๒๑ ในการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของกลุ่มเกษตรกร ให้กันไว้เป็นทุนสำรองไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของกำไรสุทธิ

กำไรสุทธิประจำปีที่เหลือจากการกันไว้เป็นทุนสำรอง ที่ประชุมใหญ่อาจมีมติให้จ่ายตามข้อบังคับในกรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้ว แต่ต้องไม่เกินอัตราที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด
- (๒) เป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้ทำไว้กับกลุ่มเกษตรกรในระหว่างปี
- (๓) เป็นเงินโบนัสแก่กรรมการ ผู้ตรวจสอบกิจการ และเจ้าหน้าที่ของกลุ่มเกษตรกรตามที่กำหนดในข้อบังคับ แต่ไม่เกินร้อยละสิบของกำไรสุทธิ
- (๔) เป็นทุนสะสมไว้ตามที่กำหนดในข้อบังคับ เมื่อมีเงินเหลือจากการจ่ายตาม (๑) (๒) และ (๓)

มาตรา ๒๒ ทูลสำรองตามมาตรา ๒๑ จะถอนจากบัญชีทุนสำรองได้เพื่อชดเชยการขาดทุนเท่านั้น

มาตรา ๒๓ เงินของกลุ่มเกษตรกรอาจฝากหรือลงทุนได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ฝากในธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือธนาคารออมสินหรือธนาคารอื่นที่ช่วยเหลือทางการเงินแก่กลุ่มเกษตรกร

(๒) ฝากที่ธนาคารอื่น ในกรณีที่ไม่มีธนาคารตาม (๑) หรือสหกรณ์ในท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้ โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด

(๓) ซื้อหลักทรัพย์ของรัฐบาล

มาตรา ๒๔ ให้คณะกรรมการจัดให้มีการทำงบดุลทุกรอบสิบสองเดือนอันจัดว่าเป็นรอบปีทางบัญชีของกลุ่มเกษตรกรอย่างน้อยหนึ่งครั้ง

งบดุลนั้นต้องมีรายการแสดงสินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของกลุ่มเกษตรกร กับทั้งบัญชีกำไรขาดทุนตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

งบดุลนั้นต้องทำให้แล้วเสร็จและให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบแล้วนำเสนอเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ของกลุ่มเกษตรกร ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

ให้ส่งสำเนางบดุลซึ่งที่ประชุมใหญ่ออนุมัติแล้วไปยังนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการประชุมใหญ่

มาตรา ๒๕ ให้นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งผู้สอบบัญชี เพื่อตรวจสอบบัญชีของกลุ่มเกษตรกร การตรวจสอบบัญชีนั้น ให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป และตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

หมวด ๓

การกำกับกลุ่มเกษตรกร

มาตรา ๒๖ ให้นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดมีอำนาจยับยั้งหรือเพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่ หรือที่ประชุมคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรที่ลงมติฝ่าฝืนกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบของกลุ่มเกษตรกร ระเบียบหรือคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่ปรากฏว่าคณะกรรมการกระทำการหรืองดเว้นกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองจนทำให้เสื่อมเสียผลประโยชน์ของกลุ่มเกษตรกรหรือสมาชิก หรือทำให้กลุ่มเกษตรกร

มีข้อบกพร่องเกี่ยวกับกิจการ การเงิน การบัญชี หรือฐานะการเงินตามรายงานการสอบบัญชีหรือตามรายงานการตรวจสอบ ให้นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ปฏิบัติการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะกรรมการแก้ไขข้อบกพร่อง ตามวิธีการและระยะเวลาที่นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดกำหนด

(๒) ให้คณะกรรมการระงับกิจกรรมส่วนที่เป็นเหตุให้เกิดข้อบกพร่อง หรือเสื่อมเสียผลประโยชน์ของกลุ่มเกษตรกรหรือสมาชิก

(๓) ให้คณะกรรมการหยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราว เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องนั้นให้แล้วเสร็จตามวิธีการและภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดกำหนด

(๔) ให้คณะกรรมการพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ หรือให้กรรมการซึ่งเกี่ยวข้องกับการนั้นพ้นจากตำแหน่งกรรมการ

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดสั่งให้คณะกรรมการพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ให้นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดตั้งคณะกรรมการชั่วคราวมีอำนาจหน้าที่และสิทธิเช่นเดียวกับคณะกรรมการ และให้อยู่ในตำแหน่งไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่แต่งตั้ง

ก่อนที่จะพ้นจากตำแหน่ง ให้คณะกรรมการชั่วคราวจัดให้มีการประชุมใหญ่ เพื่อเลือกตั้งกรรมการขึ้นใหม่ทั้งคณะ ตามวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๒๙ ในกรณีที่นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดสั่งให้กรรมการบางคนพ้นจากตำแหน่ง ให้กรรมการส่วนที่เหลือเรียกประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งผู้เป็นกรรมการแทน ภายในเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่กรรมการพ้นจากตำแหน่ง ถ้ามิได้เลือกตั้งหรือเลือกตั้งผู้เป็นกรรมการไม่ได้ตามกำหนดเวลา ให้นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดตั้งสมาชิกเป็นกรรมการแทน ในกรณีนี้ให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งกรรมการเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๓๐ ให้คำสั่งของนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดตามมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ เป็นที่สุด

มาตรา ๓๑ ในกรณีที่กรรมการ ผู้จัดการ หรือเจ้าหน้าที่ของกลุ่มเกษตรกร ทำให้กลุ่มเกษตรกรเสียหาย ถ้ากลุ่มเกษตรกรไม่ร้องทุกข์หรือฟ้องคดี ให้นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดร้องทุกข์หรือฟ้องคดีแทนกลุ่มเกษตรกรได้ และในกรณีที่เห็นสมควรให้พนักงานอัยการรับว่าต่างให้กลุ่มเกษตรกรได้ โดยให้กลุ่มเกษตรกรออกค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการร้องทุกข์ ฟ้องคดี หรือการว่าต่างแก่นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี

หมวด ๔
การเลิกกลุ่มเกษตรกร

มาตรา ๓๒ กลุ่มเกษตรกรย่อมเลิกเมื่อมีกรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) ตามที่กำหนดในข้อบังคับ
- (๒) กลุ่มเกษตรกรมีสมาชิกน้อยกว่าสามสิบคนติดต่อกันเกินหนึ่งร้อยสี่สิบวัน
- (๓) ที่ประชุมใหญ่ลงมติให้เลิก
- (๔) ศาลพิพากษาให้ล้มละลาย
- (๕) นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้เลิกตามมาตรา ๓๓

ให้กลุ่มเกษตรกรที่เลิกตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) แจ้งเป็นหนังสือให้นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เลิก แต่ในกรณีต้องเลิกตาม (๕)ให้นายทะเบียนสหกรณ์แจ้งเป็นหนังสือให้คณะกรรมการทราบโดยไม่ชักช้า

ให้นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดปิดประกาศการเลิกกลุ่มเกษตรกรไว้ที่สำนักงานของกลุ่มเกษตรกร ที่ว่าการอำเภอ และสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดแห่งท้องที่ที่กลุ่มเกษตรกรนั้นตั้งอยู่

มาตรา ๓๓ นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งให้เลิกกลุ่มเกษตรกรได้เมื่อปรากฏว่า

(๑) ไม่มีการประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกภายในเก้าสิบวันนับแต่วันรับใบทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร

(๒) กลุ่มเกษตรกรไม่เริ่มดำเนินการภายในหนึ่งปีนับแต่วันจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร หรือหยุดดำเนินการติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองปี

(๓) กลุ่มเกษตรกรไม่ส่งสำเนางบดุลต่อนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดตามมาตรา ๒๔ วรรคสี่ เป็นเวลาสามปีติดต่อกัน

(๔) การดำเนินการของกลุ่มเกษตรกรก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่กลุ่มเกษตรกรนั้น หรือกลุ่มเกษตรกรไม่อาจดำเนินการให้เป็นผลดีต่อไปได้

มาตรา ๓๔ การชำระบัญชีกลุ่มเกษตรกรที่ล้มละลายให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย การชำระบัญชีกลุ่มเกษตรกรที่เลิกเพราะเหตุอื่นนอกจากล้มละลาย ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการชำระบัญชีตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่การชำระบัญชีกลุ่มเกษตรกรที่เลิกตามมาตรา ๓๒ (๕) ให้เป็นไปตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

กลุ่มเกษตรกรนั้น แม้จะเลิกแล้วก็ให้ถือว่ายังคงดำรงอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี
มาตรา ๓๕ เมื่อได้ชำระหนี้ของกลุ่มเกษตรกรแล้ว ถ้ามีทรัพย์สินอยู่เท่าใดให้ผู้ชำระบัญชี
จัดการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- (๑) จ่ายคืนเงินค่าหุ้นให้แก่สมาชิกไม่เกินมูลค่าหุ้นที่ชำระแล้ว
- (๒) จ่ายเป็นเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้ว
- (๓) จ่ายเป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้ทำไว้กับกลุ่มเกษตรกรใน
ระหว่างปี

ถ้ายังมีทรัพย์สินเหลืออยู่ ให้ผู้ชำระบัญชีส่งมอบแก่นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด
เก็บรักษาไว้ เพื่อโอนให้แก่กลุ่มเกษตรกรระดับเดียวกันตามมติของที่ประชุมใหญ่ หรือตามความเห็นชอบ
ของนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดในกรณีที่ไม้อาจเรียกประชุมใหญ่ได้ภายในสามเดือนนับแต่
วันที่ชำระบัญชีเสร็จ

หมวด ๕ การควบกลุ่มเกษตรกร

มาตรา ๓๖ กลุ่มเกษตรกรตั้งแต่สองกลุ่มอาจควบเข้ากันเป็นกลุ่มเกษตรกรเดียวได้โดยมติ
ที่ประชุมใหญ่ของแต่ละกลุ่ม และต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด

ในการขอความเห็นชอบจากนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด ให้ส่งสำเนารายงาน
การประชุมใหญ่ของกลุ่มเกษตรกรที่ลงมติให้ควบเข้ากันไปด้วย

มาตรา ๓๗ เมื่อนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๓๖ แล้ว
ให้กลุ่มเกษตรกรแจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าหน้าที่ทั้งปวงของกลุ่มเกษตรกร เพื่อให้ทราบรายการที่ประสงค์จะ
ควบกลุ่มเกษตรกรเข้ากัน และขอให้เจ้าหน้าที่ผู้มีข้อคัดค้านในการควบกลุ่มเกษตรกรเข้ากันนั้น ส่งคำคัดค้าน
ไปยังกลุ่มเกษตรกรภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ถ้าไม่มีเจ้าหน้าที่คัดค้านภายในกำหนดเวลาดังกล่าวนั้น ให้ถือว่าไม่มีคำคัดค้าน

ถ้ามีเจ้าหน้าที่คัดค้าน กลุ่มเกษตรกรจะควบเข้ากันมิได้ จนกว่าจะได้ชำระหนี้หรือได้ให้ประกัน
เพื่อหนี้รายนั้น

มาตรา ๓๘ ให้คณะกรรมการของแต่ละกลุ่มเกษตรกรที่ควบเข้ากันตั้งผู้แทนขึ้นกลุ่มละไม่เกิน
สามคนเพื่อดำเนินการจดทะเบียนตามมาตรา ๓๕

มาตรา ๓๙ กลุ่มเกษตรกรที่ตั้งขึ้นใหม่โดยควบเข้ากันนั้น ต้องจดทะเบียนเป็นกลุ่มเกษตรกรใหม่ โดยยื่นขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

คำขอจดทะเบียนกลุ่มเกษตรกรใหม่ ต้องมีผู้แทนของกลุ่มเกษตรกรที่ควบเข้ากันลงลายมือชื่อ อย่างน้อยกลุ่มเกษตรกรละสองคนทุกกลุ่มเกษตรกร

คำขอจดทะเบียนกลุ่มเกษตรกรใหม่ ต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้ยื่นพร้อมกับคำขอด้วย

(๑) หนังสือของทุกกลุ่มเกษตรกรที่ควบเข้ากันนั้นรับรองว่าได้แจ้งไปยังเจ้าหนี้ทั้งปวงตามมาตรา ๓๗ และไม่มีเจ้าหนี้คัดค้านภายในกำหนด หรือในกรณีที่มิได้แจ้งเจ้าหนี้คัดค้าน กลุ่มเกษตรกรได้ชำระหนี้หรือได้ให้ ประกันเพื่อหนี้นั้นแล้ว

(๒) ข้อบังคับของกลุ่มเกษตรกรใหม่ที่ขอจดทะเบียนสืบ

(๓) สำเนารายงานการประชุมผู้แทนของกลุ่มเกษตรกรที่ควบเข้ากันหนึ่งฉบับ

เอกสารตาม (๒) และ (๓) นั้น ผู้แทนของกลุ่มเกษตรกรต้องลงลายมือชื่อรับรองสองคน

มาตรา ๔๐ เมื่อนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดรับจดทะเบียนกลุ่มเกษตรกรที่ควบ เข้ากันเป็นกลุ่มเกษตรกรใหม่แล้ว ให้นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดถอนชื่อกลุ่มเกษตรกรเดิม ที่ได้ควบเข้ากันนั้นออกจากทะเบียน

ให้ผู้แทนกลุ่มเกษตรกรที่ควบเข้ากันมีสิทธิ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเช่นเดียวกับ คณะกรรมการจนกว่าจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่

มาตรา ๔๑ กลุ่มเกษตรกรใหม่นี้ย่อมได้ไปทั้งทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สิน และความรับผิดชอบ ของกลุ่มเกษตรกรเดิมที่ได้ควบเข้ากันทั้งสิ้น

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๒ ให้กลุ่มเกษตรกรซึ่งตั้งขึ้นตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๕๑ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นกลุ่มเกษตรกรตามพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๔๓ ให้คณะกรรมการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๕๑ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ จนกว่าจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่ตามพระราช กฤษฎีกานี้ ทั้งนี้ ภายในระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๔ ให้บทบัญญัติเกี่ยวกับการชำระบัญชีตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ยังคงใช้บังคับกับ การชำระบัญชีกลุ่มเกษตรกรที่เลิกตามมาตรา ๓๒ (๕) ต่อไป จนกว่าจะมีระเบียบที่ออกตามมาตรา ๓๔ วรรคสอง ใช้บังคับ

ให้บรรดาประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๔๑ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชกฤษฎีกานี้ จนกว่าจะมีประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบันยังไม่เหมาะสม สมควรปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และเนื่องจาก มาตรา ๑๑๕ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้